

بررسی قدرت روش سنجش تراکم استخوان به روش کمی اولتراسوند در مقایسه با روش استاندارد DEXA در تشخیص استئوپروز و استئوپنی

دکتر ربابه طاهری پناه^{۱*}، دکتر ممد مهدی امام^۲، دکتر مجید عمادالدین^۳، دکتر عباس انتظاری^۴، دکتر مریم نصومی^۳، مریم سوهانکی^۵

۱. دانشیار، مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری، گروه زنان و زایمان، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲. استادیار، گروه روماتولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۳. پزشک عمومی، مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۴. استادیار، مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۵. کارشناس مامایی، مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: پوکی و شکستگی استخوان از معضلات بزرگی است که کیفیت زندگی زنان یائسه را تحت تاثیر قرار می‌دهد. از آنجا که حدود یک سوم زنان بالای ۵۰ سال از شکستگی در یکی از نقاط ستون مهره، ران و مچ دست رنج می‌برند، شناسایی زنان دچار استئوپنی یا استئوپروز مسئله مورد بحث بالینی و پاراکلینیکی است. هدف از این تحقیق بررسی قدرت روش سنجش تراکم در مقایسه با روش DEXA در تشخیص استئوپروز و استئوپنی در زنان ایرانی است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مشاهده‌ای، ۱۴۹ زن که به منظور سنجش تراکم استخوان با روش DEXA مراجعه کرده بودند، وارد مطالعه شدند. پس از انجام سنجش تراکم با دستگاه Lunar و کسب رضایت‌نامه، تراکم استخوان به طریقه اولتراسوند و با دستگاه Sonoace 2000 از طریق پاشنه پا هر دو پا انجام شد. اطلاعات اولیه بیماران کسب و در پرسشنامه ثبت گردید.

یافته‌ها: میانگین سنی بیماران $53/7 \pm 11/5$ سال (۸۶-۲۴ سال)، وزن آنها $68/0 \pm 11/7$ کیلوگرم و اندکس توده بدنی $28/7 \pm 4/1 \text{ kg/m}^2$ بود. بر اساس DEXA در ستون مهره‌ها، $31/5\%$ استئوپنی و $12/1\%$ استئوپروز داشتند. در حالی که این آمار در QUS پای چپ 49% استئوپنی و $14/1\%$ استئوپروز بود. میزان استئوپنی در گروه QUS بالاتر از روش DEXA بود. حساسیت روش QUS پای چپ در گروه‌های سنی زیر ۵۰، ۵۰-۶۵ و بالای ۶۵ سال در مقایسه با DEXA توتال ران بترتیب $66/6\%$ ، $70/5\%$ و 100% بود. حساسیت این روش در مقایسه با DEXA ستون مهره نیز بترتیب $71/6\%$ ، $78/3\%$ و $94/4\%$ بود. حساسیت روش QUS با افزایش سن زنان افزایش پیدا می‌کند.

نتیجه‌گیری: روش QUS از حساسیت مطلوبی در تشخیص موارد استئوپنی یا استئوپروز در زنان یائسه، بخصوص بالای ۶۵ سال، برخوردار است. لذا توصیه می‌شود بعنوان غربالگری از این روش در شناسایی زنان در معرض خطر استفاده شود تا با درمان به موقع از بروز عوارض نامطلوب مثل شکستگی پیشگیری شود.

واژگان کلیدی: استئوپروز، یائسگی، استئوپنی، QUS، DEXA.

مقدمه

نقاط ستون مهره، ران و مچ دست رنج می‌برند(۱)، کشف بیماران دچار پوکی استخوان از اهمیت به‌سزائی در برنامه‌ریزیهای کلان کشوری و تامین بودجه برخوردار است. یکی از مهمترین اهداف انجام سنجش تراکم استخوان شناسایی افراد در معرض خطر استئوپروز قبل از وقوع شکستگی است چراکه شکستگی بخصوص شکستگی لگن یکی از عوامل مهم مرگ و میر زنان در سنین پس از یائسگی است. شناسایی زنان دچار استئوپنی یا استئوپروز مسئله مورد بحث

پوکی و شکستگی استخوان از معضلات بزرگی است که کیفیت زندگی زنان یائسه را تحت تاثیر قرار می‌دهد. از آنجا که حدود یک سوم زنان بالای ۵۰ سال از شکستگی در یکی از

*نویسنده مسئول مکاتبات: دکتر ربابه طاهری پناه؛ تهران، اوین، بیمارستان طالقانی، مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری؛
پست الکترونیک: taheripناه@smbu.ac.ir